

KOMMISJONSREKOMMANDASJON

2013/EØS/73/16

av 19. september 2005

om atskilte regnskaper og systemer for føring av kostnadsregnskap i henhold til rammereglene for elektronisk kommunikasjon

(2005/698/EF)(*)

KOMMISJONEN FOR DE EUROPEISKE FELLESKAP HAR —

under henvisning til europaparlaments- og rådsdirektiv 2002/21/EF av 7. mars 2002 om felles rammeregler for elektroniske kommunikasjonsnett og -tjenester (rammedirektivet)⁽¹⁾, særlig artikkel 19 nr. 1,

etter samråd med Kommunikasjonskomiteen og

ut fra følgende betraktninger:

- 1) I visse bestemmelser i rammereglene for elektroniske kommunikasjonsnett og -tjenester kreves det at det innføres nødvendige og egnede ordninger for føring av kostnadsregnskap, nærmere bestemt artikkel 9, 11 og 13 i europaparlaments- og rådsdirektiv 2002/19/EF av 7. mars 2002 om tilgang til og samtrafikk mellom elektroniske kommunikasjonsnett og tilhørende ressurser (tilgangsdirektivet)⁽²⁾ og artikkel 6 nr. 1 i samme direktiv, sammenholdt med dets vedlegg I, artikkel 17 og artikkel 18 nr. 1 i og vedlegg VII nr. 2 til europaparlaments- og rådsdirektiv 2002/22/EF av 7. mars 2002 om leveringspliktige tjenester og brukerrettigheter i forbindelse med elektroniske kommunikasjonsnett og -tjenester (direktivet om leveringspliktige tjenester)⁽³⁾ samt artikkel 13 i direktiv 2002/21/EF.
- 2) Operatører som på bakgrunn av en markedsanalyse utført i samsvar med artikkel 16 i direktiv 2002/21/EF er utpekt som operatører med en sterk markedsstilling på et relevant marked (heretter kalt «meldte operatører»), kan bl.a. pålegges forpliktelser knyttet til utarbeiding av atskilte regnskaper og/eller innføring av et system for føring av kostnadsregnskap. Formålet med å pålegge slike forpliktelser er å sikre bedre innsyn i transaksjoner mellom operatører og/eller å fastslå de faktiske kostnadene for tjenester som ytes. Videre kan atskilte regnskaper og innføringen av systemer for føring av kostnadsregnskap brukes av nasjonale reguleringsmyndigheter som et supplement til anvendelsen av andre lovgivningsmessige tiltak (f.eks. innsyn, likebehandling, kostnadsorientering) overfor meldte operatører.

- 3) Ved denne rekommandasjon ajourføres kommisjonsrekommandasjon 98/322/EF av 8. april 1998 om samtrafikk på et liberalisert telekommunikasjonsmarked (Del 2 – Atskilte regnskaper og føring av kostnadsregnskap)⁽⁴⁾ etter at rammereglene for elektronisk kommunikasjon har kommet til anvendelse (25. juli 2003). Denne revisjonen er nødvendig fordi rammereglene av 2002 medførte noen viktige endringer i regelverkspakken av 1998, f.eks. et utvidet anvendelsesområde for rammereglene, en endret tilnærming til å pålegge forhåndsforpliktelser, et endret anvendelsesområde for de særlige bestemmelsene om føring av kostnadsregnskap og om atskilte regnskaper, og anvendelsen av prinsippet om teknologinøytralitet.
- 4) De overordnede målene med denne rekommandasjon er å fremme anvendelsen av konsekvente regnskapsprinsipper og -metoder på EU-plan, idet det tas hensyn til nasjonale reguleringsmyndigheters erfaringer på området kostnadsregnskap og atskilte regnskaper, og å forbedre innsynet i regnskapssystemene, metodene, dataene som utarbeides, og revisjons- og rapporteringsprosessen, til fordel for alle berørte parter.
- 5) Operatører kan utøve sin virksomhet både i markeder der de er utpekt som operatører med en sterk markedsstilling, og i konkurransemarkeder der de ikke er utpekt som slike. For å kunne utføre sine reguleringsoppgaver kan en nasjonal reguleringsmyndighet ha behov for opplysninger om markeder der operatørene ikke har en sterk markedsstilling. Når en meldt operatør som har en sterk markedsstilling på ett eller flere markeder, pålegges en forpliktelse til å utarbeide atskilte regnskaper, kan forpliktelsen også omfatte markeder der operatøren ikke har en sterk markedsstilling, f.eks. for å sikre sammenhengende data.
- 6) Eventuelle obligatoriske metoder i forbindelse med kostnadsregnskap eller atskilte regnskaper, særlig dersom de danner grunnlag for beslutninger om priskontroll, bør være av en slik art at de fremmer effektive investeringer og avdekker potensiell konkurransebegrensende atferd, særlig prisklemmer, og bør være i samsvar med den nasjonale reguleringsmyndighetens alminnelige mål som fastsatt i artikkel 8 i direktiv 2002/21/EF.

(*) Denne fellekskapsrettsakten, kunngjort i EUT L 266 av 11.10.2005, s. 64, er omhandlet i EØS-komiteens beslutning nr. 84/2008 av 4. juli 2008 om endring av EØS-avtalens vedlegg XI (Elektronisk kommunikasjon, audiovisuelle tjenester og informasjonssamfunnstjenester), se EØS-tillegget til *Den europeiske unions tidende* nr. 64, 23.10.2008, s. 11.

(1) EFT L 108 av 24.4.2002, s. 33.

(2) EFT L 108 av 24.4.2002, s. 7.

(3) EFT L 108 av 24.4.2002, s. 51.

(4) EFT L 141 av 13.5.1998, s. 6.

- 7) Innføringen av en ny eller revidert metode for kostnadsberegning kan være uttrykk for at de nåværende nivåene for regulerte avgifter og/eller prismekanismene er uhensiktsmessige eller ikke tilpasset situasjonen. Dersom en nasjonal reguleringsmyndighet anser at det kreves korrigerende tiltak, bør den ta behørig hensyn til de kommersielle og økonomiske forholdene for å redusere risiko og usikkerhet i de relevante markedene. Disse tiltakene kan f.eks. omfatte spredning av eventuelle prisjusteringer over et rimelig tidsrom.
- 8) Når nasjonale reguleringsmyndigheter innfører et regnskapssystem der det brukes en framtidsrettet metode (f.eks. langsiktig differansekostnad) som ikke bygger på historiske kostnader, men på gjenanskaffelseskostnader, f.eks. der eiendelene verdireguleres på grunnlag av kostnadene ved å bruke en likeverdig moderne infrastruktur bygd med den mest effektive tilgjengelige teknologien, kan de være nødt til å justere parametrene for kostnadsberegningemetoden for å nå disse målene. Der det er nødvendig, bør både «ovenfra og ned»- og «nedenfra og opp»-metoder brukes. Regnskapssystemene bør bygge på prinsippet om kostnadskausalitet, slik f.eks. aktivitetsbasert kostnadsfordeling («activity based costing», ABC) gjør.
- 9) Når gjenanskaffelsesmetoden («current cost accounting», CCA) anvendes på netteiendeler, f.eks. aksesslinjen, som anses å være vanskelig å erstatte på mellomlang sikt, må de nasjonale reguleringsmyndighetene tilpasse parametrene (f.eks. kapitalkostnader, avskrivningsprofiler, påslag, tidsvarierende elementer) tilsvarende for å oppnå en konsekvent anvendelse av kostnadsberegningemetodene.
- 10) Når innføring av et system for føring av kostnadsregnskap pålegges i samsvar med artikkel 13 nr. 4 i direktiv 2002/19/EF, bør reglene for fordeling av kostnader være tilstrekkelig detaljerte til at forholdet mellom kostnader og avgifter for nettkomponenter og netjtjenester framgår tydelig. Det må også redegjøres for grunnlaget for fordelingen av direkte og indirekte henførbare kostnader mellom ulike kontoer.
- 11) Denne rekommandasjon gir veiledning om innføring av kostnadsregnskap og atskilte regnskaper i henhold til de nye rammereglene av 2002. Rekommandasjon 98/322/EF gir veiledning om innføringen av kostnadsregnskap og atskilte regnskaper i henhold til rammereglene av 1998. Rekommandasjonen av 1998 gjelder fortsatt i situasjoner der medlemsstater ikke har avsluttet gjennomgåelsen av eksisterende forpliktelser knyttet til kostnadsregnskap og atskilte regnskaper i samsvar med artikkel 16 i direktiv 2002/21/EF.
- 12) Dersom medlemsstatene innfører en kompensasjonsordning som innebærer finansielle overføringer, skal disse overføringene i henhold til del B i vedlegg IV til direktivet om leveringspliktige tjenester, foregå på en objektiv måte som sikrer innsyn, ikke innebærer forskjellsbehandling og er rimelig. For at disse kravene skal oppfylles bør all kompensasjon som mottas for yting av leveringspliktige tjenester, behørig rapporteres i systemene for atskilte regnskaper.
- 13) Når det gjelder finansiering av leveringspliktige tjenester, berører rekommandasjonen ikke kommisjonsdirektiv 80/723/EØF av 25. juni 1980 om innsyn i medlemsstatenes økonomiske forbindelser med offentlige foretak samt om økonomisk innsyn i visse foretak⁽¹⁾.
- 14) Anvendelsen av prinsippene i denne rekommandasjon berører ikke medlemsstatenes og foretakenes plikt til fullt ut å overholde Fellesskapets konkurranseregler.
- 15) I kommisjonsrekommandasjon 2002/590/EF av 16. mai 2002 – Revisorers uavhengighet i Den europeiske union: Grunnleggende prinsipper⁽²⁾ er det fastsatt en solid ramme for en eventuell gransking av revisorers uavhengighet.
- 16) Gruppen av europeiske reguleringsmyndigheter⁽³⁾ har avgitt en uttalelse om revisjonen av kommisjonsrekommandasjonen om atskilte regnskaper og kostnadsregnskap av 1998, som omfatter et detaljert vedlegg om ulike sider ved føring av kostnadsregnskap og atskilte regnskaper —

UTFORMET DENNE REKOMMANDASJON:

1. Denne rekommandasjon omhandler innføringen av systemer for atskilte regnskaper og føring av kostnadsregnskap for operatører som av sin nasjonale reguleringsmyndighet er utpekt som operatører med en sterk markedsstilling på relevante markeder, på bakgrunn av en markedsanalyse utført i samsvar med artikkel 16 i direktiv 2002/21/EF. Operatører med slike forpliktelser kalles heretter «meldte operatører».

Formålet med å pålegge meldte operatører en forpliktelse til å innføre et system for føring av kostnadsregnskap er å sikre at de anvender rettferdige, objektive og åpne kriterier når de henfører sine kostnader til tjenester i situasjoner der de er underlagt forpliktelser med hensyn til priskontroller eller kostnadsorienterte priser.

(1) EFT L 195 av 29.7.1980, s. 35. Direktivet sist endret ved direktiv 2000/52/EF (EFT L 193 av 29.7.2000, s. 75).

(2) EFT L 191 av 19.7.2002, s. 22.

(3) Gruppen av europeiske reguleringsmyndigheter ble nedsatt ved kommisjonsbeslutning 2002/627/EF (EFT L 200 av 30.7.2002, s. 38), endret ved beslutning 2004/641/EF (EUT L 293 av 16.9.2004, s. 30).

Formålet med å pålegge meldte operatører en forpliktelse til å utarbeide atskilte regnskaper er å sørge for mer detaljerte opplysninger enn de som kan utledes fra den meldte operatørens lovfestede finansregnskap, å gjenspeile resultatene i de ulike delene av den meldte operatørens virksomhet like nøyaktig som om de var blitt drevet som egne foretak, og, når det gjelder vertikalt integrerte foretak, å hindre forskjellsbehandling til fordel for deres egen virksomhet og hindre urimelig kryssubsidiering.

2. Det anbefales at nasjonale reguleringsmyndigheter krever av de meldte operatørene at de deler opp driftskostnader, anvendt kapital og inntekter i den utstrekning som kreves for å følge prinsippene om forholdsmessighet og innsyn og for å oppfylle reguleringsmål i henhold til nasjonal lovgivning eller fellesskapsretten.

Det anbefales at fordelingen av kostnader, anvendt kapital og inntekter skjer i samsvar med prinsippet om kostnadskausalitet (f.eks. ved aktivitetsbasert kostnadsfordeling).

De meldte operatørens systemer for kostnadsregnskap og atskilte regnskaper skal gjøre det mulig å rapportere den finansielle informasjonen fastsatt i rammereglene, for å vise full oppfyllelse av lovfestede forpliktelser. Det anbefales at systemenes evne til å oppnå dette måles ut fra de kvalitative kriteriene relevans, pålitelighet, sammenlignbarhet og vesentlighet.

Det anbefales at nasjonale reguleringsmyndigheter forsikrer seg om at systemene for kostnadsregnskap og atskilte regnskaper er adekvate og effektive; systemene kan gjøres til gjenstand for offentlig høring.

3. Ved vurderingen av egenskaper og spesifikasjoner for et system for føring av kostnadsregnskap anbefales det at en nasjonal reguleringsmyndighet kontrollerer om den meldte operatørens system for føring av kostnadsregnskap gjør det mulig å analysere og presentere kostnadsdata på en måte som støtter reguleringsmålene. Den meldte operatørens system for føring av kostnadsregnskap bør særlig gjøre det mulig å skjelne mellom direkte kostnader⁽¹⁾ og indirekte kostnader⁽²⁾.

Det anbefales at nasjonale reguleringsmyndigheter, når de har truffet beslutning om et system for føring av kostnadsregnskap basert på gjenanskaffelseskostnader, fastsetter klare frister og et basisår for sine meldte operatørers innføring av nye systemer for føring av kostnadsregnskap basert på gjenanskaffelseskostnader.

Et viktig element i gjenanskaffelsesmetoden er at verdien av netteiendeler fastsettes ut fra forventet verdi eller gjenanskaffelseskostnad for en effektiv operatør, dvs. de kostnadene som tilsvarende operatører ville måtte betale dersom markedet var sterkt konkurransepreget. Dette forutsetter at avskrivningsbeløpet som inngår i driftskostnadene, beregnes på grunnlag av vurderinger av gjenanskaffelseskostnaden for likeverdige moderne eiendeler. Rapporteringen av anvendt kapital må derfor også skje på grunnlag av gjenanskaffelseskostnad. Andre kostnadsjusteringer kan være nødvendige for å gjenspeile en eiendels gjeldende anskaffelseskostnad og driftskostnadsgrunnlag. Fastsettelsen av verdien av netteiendeler ut fra forventet verdi eller gjenanskaffelseskostnad kan eventuelt suppleres med bruk av en kostnadsregnskapsmetode, f.eks. en metode basert på langsiktig differansekostnad.

Det anbefales at nasjonale reguleringsmyndigheter tar behørig hensyn til pris- og konkurranseproblemer som kan oppstå ved anvendelsen av gjenanskaffelsesmetoden, f.eks. ved tilgang til aksesslinjen.

Det anbefales at nasjonale reguleringsmyndigheter tar høyde for ytterligere tilpasninger av finansiell informasjon som kan bli nødvendige for å ta hensyn til effektivitetsfaktorer, særlig når kostnadsdata anvendes som grunnlag for prisbeslutninger, ettersom anvendelsen av systemer for føring av kostnadsregnskap (også ved anvendelse av gjenanskaffelsesmetoden) kanskje ikke fullt ut gjenspeiler påløpte eller relevante kostnader⁽³⁾. Effektivitetsfaktorer kan bestå av vurderinger av ulike nettopologier og nettarkitekturer, av avskrivningsteknikker eller av teknologi som brukes eller planlegges å brukes i nettet.

4. Det anbefales at meldte operatører som er forpliktet til å framlegge atskilte regnskaper, framlegger et resultatregnskap og et oppgjør for anvendt kapital for hver enhet som omfattes av den lovfestede rapporteringen (på grunnlag av de relevante markedene og tjenestene). Interne overføringspriser eller kjøp mellom markeder og tjenester skal framgå tilstrekkelig tydelig til å dokumentere at krav om likebehandling er oppfylt. Rapporteringskravene i forbindelse med atskilte regnskaper kan gjøre det nødvendig å utarbeide og framlegge opplysninger om markeder der en operatør ikke har en sterk markedsstilling.

Av hensyn til konsekvens og dataintegritet anbefales det at de finansielle rapportene i disse lovfestede regnskapene konsolideres i et resultatregnskap og et oppgjør for anvendt kapital for foretaket som helhet. En avstemming av de atskilte regnskapene med operatørens eget lovfestede regnskap er også påkrevd. Disse oppgjørene bør revideres av en uavhengig revisor eller granskes av en nasjonal reguleringsmyndighet (forutsatt at tilstrekkelig kvalifisert personale er tilgjengelig).

(1) Direkte kostnader er de kostnadene som fullt ut og utvetydig kan henføres til bestemte virksomheter.

(2) Indirekte kostnader er de kostnadene som må fordeles etter en rettfærdig og objektiv fordelingsmetode.

(3) Noen av eiendelene kan ligge over kravene, eller nettarkitekturen er kanskje ikke optimal. Innføringen av en økonomisk/teknisk «nedenfra og opp»-modell bidrar til å avdekke påløpte kostnader som er ineffektive eller unødvendige og bør fjernes.

5. Det anbefales at nasjonale reguleringsmyndigheter stiller relevante og tilstrekkelig detaljerte regnskapsopplysninger fra meldte operatører til rådighet for berørte parter. Opplysningene bør være så detaljerte at det kan bekreftes at det ikke har forekommet utilbørlig forskjellsbehandling mellom tjenester som ytes henholdsvis internt og eksternt, og de bør gjøre det mulig å fastslå gjennomsnittskostnaden for tjenester og hvilken metode som ligger til grunn for kostnadsberegningen. Ved formidling av opplysninger for disse formålene må nasjonale reguleringsmyndigheter sikre behørig vern av forretningshemmeligheter.

I denne forbindelse vil den meldte operatørens offentliggjøring av tilstrekkelig detaljerte kostnadsoversikter som viser f.eks. gjennomsnittskostnaden for nettkomponenter, øke innsynet og konkurrentenes tillit til at det ikke forekommer noen konkurransebegrensende kryssubsidiering. Dette anses å være særlig viktig i forbindelse med engrostenester. Retningslinjer for rapporteringskrav og offentliggjøring av opplysninger finnes i vedlegget.

6. Visse foretak kan bli utpekt til å tilby leveringspliktige tjenester i samsvar med artikkel 8 i direktivet om leveringspliktige tjenester, og kan underlegges lovfestet kontroll av sluttbrukertakster i samsvar med bestemmelsene

i artikkel 17 i samme direktiv. For medlemsstater som har ordninger for finansiering av leveringspliktige tjenester, anbefales det at alle bidrag som utpekte foretak mottar som en del av en kompensasjonsordning, oppgis i systemene for atskilte regnskaper.

7. Disse regnskapsmessige retningslinjene omhandler lovfestede krav til framlegging av regnskap og har ikke til formål å erstatte andre former for lovfestet oppgjør som måtte være fastsatt av medlemsstatene.

8. Denne rekommandasjon skal gjennomgås senest tre år etter anvendelsesdatoen.

9. Denne rekommandasjon er rettet til medlemsstatene.

Utferdiget i Brussel, 19. september 2005.

For Kommisjonen

Viviane REDING

Medlem av Kommisjonen

VEDLEGG

RETNINGSLINJER FOR RAPPORTERINGSKRAV OG OFFENTLIGGJØRING AV OPPLYSNINGER

I dette vedlegg beskrives rammen for den regelmessige rapporteringen samt offentliggjøringen av opplysninger og samsvarserklæringen.

I henhold til prinsippene anbefalt i nr. 2 i rekommandasjonen må systemene for føring av kostnadsregnskap og atskilte regnskaper gi finansiell informasjon som er så detaljert at det kan bekreftes at prinsippene om likebehandling og innsyn er fulgt, og som gjør at inntekter, kostnader, anvendt kapital og volumer for de ulike virksomhetene som operatøren utøver, kan identifiseres og henføres på egnet måte. Disse regnskapsopplysningene bør uten opphold gjøres tilgjengelig for den nasjonale reguleringsmyndigheten.

God presentasjon av lovfestede regnskaper sikrer at de viktigste budskapene i finansregnskapet formidles klart og effektivt og på en så enkel og direkte måte som mulig. Presentasjonen av opplysningene i finansregnskaper forutsetter en viss grad av abstraksjon og aggregering. Dersom denne prosessen gjennomføres metodisk, oppnås bedre innsikt, ettersom en slik presentasjon vil oppfylle de ulike reguleringsmålene, bl.a. ved at den viser at avgiftene er kostnadsorientert og at det ikke forekommer utilbørlig forskjellsbehandling.

Regnskapsrapporter omfatter noter og tilleggsoversikter som utdyper og forklarer finansregnskapet. Finansregnskapet og notene utgjør en sammenhengende helhet.

Lovfestede regnskapsopplysninger er beregnet på nasjonale reguleringsmyndigheter og andre parter som kan bli berørt av reguleringsbeslutninger som bygger på disse opplysningene, f.eks. konkurrenter, investorer og forbrukere. I denne forbindelse kan offentliggjøring av opplysninger bidra til et åpent marked med konkurranse og dessuten øke tilliten til det lovfestede regnskapssystemet.

Fullstendig offentliggjøring av opplysninger kan imidlertid være begrenset av nasjonale regler og fellesskapsregler for vern av forretningshemmeligheter. Det anbefales derfor at de nasjonale reguleringsmyndighetene, etter å ha innhentet uttalelse fra operatørene, fastsetter hvilke opplysninger som kan anses som fortrolige, og som derfor ikke bør utleveres.

1. Utarbeiding og offentliggjøring av opplysninger

Følgende finansielle informasjon bør utarbeides og offentliggjøres (med forbehold for fortrolighet og forpliktelser i henhold til nasjonal lovgivning) for det relevante markedet eller den relevante tjenesten:

- resultatregnskap,
- oppgjør for anvendt kapital (detaljert beregningsmetode og verdien av anvendte parametere),
- konsolidering og avstemming med lovfestede regnskaper eller andre kilder til kostnadsopplysninger,
- en beskrivelse av kostnadsberegningemetodene, herunder henvisning til kostnadsgrunnlag og -standarder, fordelings- og verdifastsetningsmetoder samt metode for beregning og behandling av indirekte kostnader,
- opplysninger om likebehandling (detaljerte opplysninger om interne overføringspriser),
- revisjonsberetning (dersom den nasjonale reguleringsmyndigheten krever det),
- en beskrivelse av regnskapspraksis og lovfestede regnskapsprinsipper,
- en erklæring om samsvar med fellesskapsregler og nasjonale regler,
- andre supplerende oversikter etter behov.

Rapporteringsformatet, som kan være det vanlige lovfestede regnskapsformatet, bør fastsettes på forhånd av den nasjonale reguleringsmyndigheten etter samråd med operatørene. Erklæringen om samsvar med Fellesskapets regelverk og nasjonal lovgivning, revisjonsberetningen og beskrivelsen av anvendte regnskapsprinsipper, -praksis, -metoder og framgangsmåter, særlig metodene for kostnadsfordeling, kan ikke anses som fortrolige opplysninger. Med forbehold for nasjonal lovgivning og fellesskapsregelverk om forretningshemmeligheter bør revisjonsresultatene offentliggjøres.

2. Samsvarserklæring

Den årlige samsvarserklæringen bør minst inneholde følgende:

- revisors konklusjoner,
- alle påviste uregelmessigheter,
- revisors anbefalinger (med en beskrivelse av forventede virkninger),
- en fullstendig beskrivelse av den kontrollmetoden som er anvendt, og
- noen aggregerte finansielle opplysninger og regnskapsopplysninger (f.eks. tilpasninger til gjenanskaffelsesmetoden, de viktigste forutsetningene i fordelingsmetodene, nivået for fordelte kostnader og modellens nøyaktighet).

Samsvarserklæringen og revisjonsresultatene bør offentliggjøres i en form som er lett tilgjengelig for de berørte parter, f.eks. på papir eller i elektronisk form, eller på operatørens eller den nasjonale reguleringsmyndighetens nettsted.

3. Rapporteringsperiode

Regnskapene fastsatt i rammereglene bør offentliggjøres årlig og så snart som mulig etter regnskapsårets avslutning. Samsvarserklæringen bør offentliggjøres senest to måneder etter at den lovfestede revisjonen er avsluttet, eller senest på det tidspunktet som er gjeldende praksis i samsvar med de lovfestede forpliktelsene.
